

Kuum ja kuiv jaanikuu

Viimase aasta sai rahvas juunis viriseda liigse sooja üle.

Seekordsed pika aja ilmaennustused läksid aia taha nii professionaalidel kui asjaarmastajatel. Kõigile tundus, et jaanikuu tuleb jahedapoolne ja vihmane, ilmataat aga käitus järjekordselt kavala poliitikuna, tehes oma otsuseid viimasel tunnil ja õige ootamatul kombel.

Sündis uus ilmerekord

Juunikuu esimene kümmepäevak oli kui mai jätk: niisama külmavõitu ning niiske. Kohati koguni üle kolme kraadi võrra keskmisest jahedam. Päikest oli näha ligi poole harvem kui tavaliselt, vihma valas samavõrra enam, seda eriti Võrus, Viljandis ja Pärnus.

Maapinna lähedal 2 cm kõrgusel, kus kõige külmem, langes termomeetri näit isegi -2 kraadini.

Kõikjal räägiti jälle kulunud fraase, nagu "Eesti suvi koosneb paarist soojemast suusailmast" vms. See oli aga ilmajuhi liig: taevaluugid avanesid päikesele, vihmakraanid keerasid aga sootuks kinni.

Teine dekaad oli soe, isegi kuum – viimasel poolel sajandil on juuni teine kolmandik kuumem olnud vaid n-õ ideaalsuvega 1999. aastal ja veidi varem 1977. ja 1986. aastal.

Lõuna-Eesti oli saarest üle 4 kraadi võrra soojem – merel võtab ju tubinisti aega, et vett supluskölblikuks saada.

Eesti keskmiseks sademetehulgaks saadi EMHIs napp millimeeter! Piisakese teistest enam said hiidlastel, võrokeseid ja mulgid. Päikest paistis palju ja teravalt: ultraviolet-

kiirguse intensiivsust iseloomustav indeks püsis pidevalt 6 ümber, üle 7 (meie laiuste jaoks kõrge näit!) küündis ta 10. ja 11. skp ja alates 26. juunist igal päeval.

Tuleohu indeks muudkui kerkis. Pole siis mingi ime, et metsad põlema kippusid. Pigem peame tänama õnne, et põlenguid nii vähe oli. Kosmosepildid näitasid ka juunis Venemaal sadu metsatulekahjusid.

Juuni III dekaad on alati olnud teravdatud tähelepanu all, eeskätt jaanitule pärast.

Tänavu oli üks haruldane aasta, kus rahvas ei protestinud vihma pärast. Ju siis oldi tänulikud selle eest, et sai üldse tuld teha. Need vihmamillimeetrid säästsid paljude inimeste metsa ja muud vara.

Kõige suurema saju sai Pärnu – sealkandis registreeriti koguni 42 mm vihma! Ei teagi kohta Eestimaal, mis täiesti kuivale jäi.

Vaatamata suurele kuivale kasvas hein, vähemalt Põlvamaal, kena. Ainult et muld jäi endiselt kivikõvaks: et reha maasse torgata, tuli mutimulahunnik leida.

Juunist kokkuvõtteid tehes selgus, et kogu riigi keskmine õhutemperatuur oli 16° (norm 14,5°), palavaim paik oli Võru 17,3 kraadiga, jahedaim Ristna (13,7°). Viimasel 20 aastal on kuumemad olnud vaid kolm juunit: 1999, 1995 ja 1988.

Kõige vihmasem oli suvepealinn (78 mm ehk 155% normist), vaid veerandi tavalisest sai Ristna (9 mm). Ülerrigiliselt, s.o keskeltläbi, tuli 42 mm ehk 72% normist. Pole just kõige parem näitaja, sest pöud hakkab kiu-

sama, kaevud-tiigid kuivaks jääma.

Juunis saime ka ühe uue ilmerekordi (just ilma-, mitte maailma-!): 28. kuupäeval mõõdeti Tartu Tõraverre jaamas UV-kiirguse indeksiks päris kõrge näit 8,3.

Ilmast mujal...

Mujal oli ilm nagu ikka: lõunapoolkeral talvine, põhjas suvine. Uus-Meremaal tuli talv ootamatult: ühel päeval oli Christchurchis 19° sooja, järgmisel aga oli kogu ümbrus paksu lume all. Lisaks veel tormitüüded ja tornaado.

Austraalias olid inimesed siin-seal hädas külmunud veetorstikega.

Paduvihmad tekitasid maalihkeid Hiinas ja Indoneesias. Surma jõgi (nii ta nimi ongi) Bangladeshis ajas kodunt välja 200 000 inimest.

Alberto-nimeline troopiline torm, esimene Atlandil tänavu, tekitas kohedust Kariibi merel, kosutas aga kõva vihmaga põua all kannatanud USA lõunapoolsemaid osariike.

...ja muiste

1906. aasta jaanikuu oli Tartus sooja poolest päris tavaline (14,9°), samas vihmane (96 mm). Postimehele anti teada, et rahe olevat Uue-Antsla ja Kokora mõisas, ka Luke vallas mõnel taluomanikul rukkid ära lõõnud. "Teatavasti kinnitab Liivi vastastikune rahe vastu kinnitamise selts ainult mõisate ja kiriku vilja. Talupidajad ei saa oma vilja kuskil kinnitada," kurdeti lehes.